

Oponentský posudek disertační práce RNDr. Karla Knotka

Byl jsem požádán o posouzení disertační práce RNDr. Karla Knotka vypracované na téma „Aspekty užívání rostlinných přípravků dospělou populací v České republice“. Předložené dílo má rozsah 134 stran včetně soupisu použité literatury, pěti příloh (vzor dotazníku, dva doplňky k některým otázkám dotazníku, srovnávací tabulky, fotografická dokumentace). Je rozděleno do 8 hlavních kapitol. Poněkud neobvykle působí použití arabských i římských číslic k členění textu, ale také k číslování stránek se seznamem obrázků, grafů, tabulek a použitých zkratk. Součástí tištěné formy je také CD přinášející další detaily studie. Některé výsledky tam uvedené jsou natolik vypovídající, že by jistě měly oprávnění být uvedeny ve vytištěné části disertace (třeba i na úkor rešerše).

Autor ve výchozí kapitole definuje pojmy, s kterými pracoval a jejichž rozpoznání je často zásadní pro vytvoření hypotézy a závěru. A zajisté to nebyl v současné terminologicky nesourodé Evropě (světě) jednoduchý úkol. S některými definicemi se dá diskutovat až nesouhlasit, nicméně jejich uvedení je účelné, neboť to potvrzuje složitost problému.

Vzhledem k významnosti definic (kap. 1.3.) je třeba dělat ještě pozornější výběr v citovaných autorech, musí jít o uznávané autority v daném oboru, nejlépe formulace akceptovatelné WHO a EU. Velmi náročné je zaujmout postoj k zařazení fytoterapie do systému terapeutických postupů a přijmout ji jako alternativní metodu (kap. 3.2.). Jaký je autorův názor? Autor zahrnul pod kapitolu 3.3. („Prostředky bylinné léčby“) také doplňky stravy a hraniční přípravky, je tedy zřejmé, že zastává názor o nesprávnosti omezování uvádění indikací pro tyto kategorie. Má pro tento postoj argumenty?

Obecně bych pro literární rešerši doporučil poněkud obezřetněji volit autory zásadních tvrzení i zde bych připomněl významnost autorit. Určitě při popisu lékových forem fytofarmak nelze opomenout lékopisné definice, či díla významných farmaceutických technologů.

Ke subkapitole 3.4.3. – „Zdravý životní styl“ se nabízí otázka: Je konzumace DS či BDS nutnou součástí zdravého životního stylu?

Velmi oceňuji zahrnutí kapitoly 4. (Bezpečnost užívání RP), kde autor ukazuje na možnosti intoxikací, nežádoucích účinků, interakcí a kontraindikací, kterými se uživatel může setkat. Tyto vlastnosti rostlinných přípravků jsou obecně podceňovány. I když se setkáváme i s přístupem opačným a tím i k zbytečné regulaci relativně bezpečných produktů.

Přílohy 1 až 4 jsou vhodným doplněním práce (pozor na některé detaily – medvědice jistě není sbíraným druhem LR).

Závěr: Předložená disertační práce zpracovává aktuální téma. Vytčené cíle byly dosaženy metodami farmakoepidemiologického a sociografického výzkumu splňujícími současná kritéria vědecké práce v oboru. Výsledky byly zpracovány v závěry rozšiřující poznání v oblasti fytofarmakoepidemiologie, farmakobotaniky i veřejného lékárenství, pěstitelské praxe i zpracování LR. Mohou též ovlivnit výběr vhodných taxonů jako zdrojů ekonomicky významných surovin, mohou působit na trh s rostlinnými drogami a přípravky z nich získanými. Mohou však být i výchozími informacemi pro další studium či výzkumné projekty v této oblasti.

K disertační práci nemám zásadních připomínek, na některé formální nepřesnosti jsem upozornil v textu posudku. Práce splňuje požadavky na tento typ kvalifikační práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

Prof. RNDr. Luděk Jahodář, CSc.

Hradec Králové 16. října 2011

Téma k diskusi:

Další formální připomínky:

Výběr klíčových slov nepředstavuje ideální směřování k tématu; např. termín prevalence je zcela obecným pojmem.

Někdy se neshodují odkazy na citace s jejím plným textem v seznamu literatury.

Je rovnováha mezi pojmy fytoterapie, chemoterapie, fototerapie apod.?